

„EDINOST“
izhaja po trikrat na teden v šestih iz-
dankih ob **torkih, četrkih**
in **sobotah**. Zjutranje izdanje iz-
haja ob 6. uri zjutraj, večerko pa ob 7.
uri zvečer. — **Obojno izdanje stane:**
za jeden mesec . f. — 30, izven Avstrije f. 1.40
za tri mesece . . . 2.60 . . . 4.—
za pol leta . . . 5.— . . . 8.—
za vse leto . . . 10.— . . . 16.—
Na naročbe brez priložene naročnine se
ne jemlje ozir.

Posamične številke se dobivajo v pro-
dajalnicah tobaka v Trstu po 2 nč.,
v Gorici po 3 nč. Sobotno večerno
izdanje v Trstu 2 nč., v Gorici 4 nč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglasi se računajo po tarifu v petitu; za
naslove s debelimi črkami se plačuje
prostor, kolikor obsega navadnih vestih.
Pol-lana osmrtnice in javnozdravne, do-
mači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu:
ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora
biti frankovano, ker nefrankovana se ne
sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnine, reklamacije in oglase spre-
jema **upravnništvo** ulica Caserma 13.
Odprte reklamacije so proste poštnine.

„V edinosti je moč!“

Deželni zbor istrski.

X. seja dne 13. februvarja 1894.

Seja se je pričela ob 10^h uri.

Po prebitanju zapisnika prejšnje seje
naznanja predsednik, da je poslanec Jenko
predložil načrt za spremembo volitve „zdrav-
stvenih odborov“. Manjšina podpira ta načrt,
a zbornica sklene, da se izroči političko-
gospodarskemu odseku. Določila zakona o
ustvarjenju zdravstvenih služeb so nepopolna
in nepraktična, posebej po §§. 4. in 5. glede
na sastopstvo občin, združenih v zdravstvena
okrožja. Število članov je preveliko z obzi-
rom na druge slične odbore (cestanke, cerkveno-
zgradbene itd.) Pri tako velikih odborih ne
le da je poslovanje težavno, ampak so tudi
stroški preveliki za združene občine. Nedo-
statek je tudi v tem, ker ni določeno, kdo
sklicuje odbor v prvo sejo, kje predseduje
in za katero dobo je izbran odbor. Z ozirom
na vse to predlaga se omenjeni načrt, s ka-
terim se spreminjata §§. 4. in 5. dež. zakona
s dne 19. marca 1874.

Posl. Jenko čita zatem svojo interpela-
cijo radi neopravičene sekvestracije obresti
državne zadolžnice za 100 gl., katere je
last občine Gradišče. Interpelant zahteva, da
se občini podgrajski kot zastopnici občine
Gradišče povrnejo vse zastane obresti od
prko 20 let sem in brez kakšnega odbitka.

Pojasnišči na kratko obseg te interpela-
cije v ital. jeziku, izroči jo predsednik
vladnemu zastopniku.

Na to je predčital posl. Mandić inter-
pelacijo, koja se dotika za vse nas primorske
Slovane uprav predelega vprašanja. O tej za-
devi se je že dosti trudil tudi g. drž. posl.
dr. Anton Gregorič — žal, da brezuspešno
— in tudi mi smo se v minulih letih obsežno
bavili s tem vprašanjem, dokazivši, da se
slovenskemu prebivalstvu godi velika krivica
v tem pogledu. To vevajmo vprašanje so
naša porotna sodišča. Zato moramo biti le
hvaležni g. poslancu Mandiću, da je tudi v
deželnom zboru istrskem sprožil to vprašanje.
Interpelacija posl. Mandića in tovarišev se
glasi:

Postava s dne 23. maja 1873 št. 121
drž. zak. določuje, kako se ima sestaviti ime-
nik porotnikov.

§. 5 zakona določuje, da ima občinski
načelnik s dvojico članov občinskega sastop-
stva, koja si izbere on sam, v mesecu sep-
tembru slehernega leta predložiti imenik vseh
oseb, koje se morejo pozvati za porotnike
vlede navedenega zakona. Međ drugim je na-
čelniku tudi navesti, koji deželni jezik po-

znajo dotične osebe in kojega se navadno
poslužujejo.

§. 8 iste postave določa, da se mora
tako sestavljeni izvorni imenik porotnikov
predložiti okrajnemu glavarju koncem meseca
septembra vsakega leta, koji poslednji naj
pregleda ta imenik in popravi, kar bi bilo v
njem nepravilnega.

Po §. 9. mora okrajni glavar izvorni
imenik porotnikov predložiti predsedniku prve
instancije, potem ko je v istem posebno
označil tiste osebe, katere mu se vidijo naj-
sposobnejše za porotnike s ozirom na razum,
poštenje, pravičnost in trden značaj; v de-
želah pa, v katerih živi več narodnosti, mu
je še posebej označiti tudi one, koji rñajo
več deželnih jezikov.

§. 11 nalaga predsedniku sodišča prve
instancije, sklicati komisijo, kateri je sestavi-
ti letni imenik porotnikov najkasneje v mesecu
novembru. Ta komisija obstoji iz predsednika
sodišča ali njegovega namestnika kot pred-
sednika in treh sodnikov, koje izbere pred-
sednik sodišča.

§. 14. določuje nadalje, da treba letni
imenik porotnikov tako sestaviti, da vpiše
komisija v isti one osebe, koje smatra po
določilu gori navedenega §. 9 za najsposob-
nejše in najvrednejše, in od tod v glavni ime-
nik, iz kojega se vzamejo porotniki za pri-
hodnje leto.

Na isti način treba da sestavi ista ko-
misija tudi drugi popolni imenik oseb, koje
stanujejo v onem kraju, kjer se vrši sase-
danje porotnega sodišča, ali v njega okolici,
iz kojega imenika je vzeti namestniki porot-
nikov.

Ta postava je torej sestavljena tako
točno in previdno, da bi se morale pozvati
mej porotnike vse v to sposobne osebe, spa-
dajoče v okrožje sodi ča prve instancije, brez
ozira na to, koje narodnosti so ali kateri de-
želni jezik da govore, kajti prvenstvo v tem
pogledu imajo jedino oni, ki govore več de-
želnih jezikov, kakor je razvidno iz §. 9.

V deželi istrski, koje jeden del prebi-
valstva spada pod deželno sodišče v Trstu, a
drugi pod okrožno sodišče v Rovinju, prebi-
vajo dve narodnosti, to je, Hrvatje in Slo-
venci kot jedna narodnost, Italijani kot druga,
in sicer prvi v veliki večini; po takem bi
morate priti v izvorni imenik vse one osebe
hrvatskega ali slovenskega jezika, koje imajo
vse pogoje, predpisane po zakonu, a iz tega
imenika v letni imenik v številu, odgovarja-
jočem številu prebivalstva njihovega jezika,
da se pride tako v okom desedanjih krivici,
koja se dogaja Hrvatom in Slovincem Istre.

Vlede krivice dogaja se često, da pri-

pojditte domov. Jutri pridem k Vašej materi
vprašat, ako bi postali moja hčerka. Z
Bogom!

Deklica poljubi gospoj roko in reče
smehljaje se: „Z Bogom!“

„Z Bogom Anka!“ reče Milan.

Dolgo je sedel mladenič pod lipami in
gledal proti Ankinemu domu. Mati je že
spala, mesec je že plaval na nebu, ko je on
še vedno šepetal:

„Ala je lepa naša Anka,
Da l' je istina, da l' je san?“

Gospod Lacković, Ankin oče, je bil po-
seben čudak. Bil je odvetnik; prej je sta-
noval v mestu, kjer si je precej prislužil, a
vse na pošten način, po svoji vesti. Ljudje
so ga iskali in mu izročevali svoja opravila.
Gospod Lacković je sprejemal pravde, kjer
je videl, da zamore na pošten način braniti
svojo stranko, ker so mu bile nasprotne na-
vadne advokatske zvijače. „Jaz sem branitelj
pravice, a nisem zastopnik krivice“ rekel je
večkrat. Nemilo je šibal svoje tovariše, ako
so naganjali kmečke ljudi k pravdi. Ko se

dejo Istrani hrvatskega in slovenskega jezika
pred čisto italijansko poroto, kar je v očit-
nem protislovju s §. 1. postave s dne 27.
oktobra 1862 št. 87 drž. zak., koji velevala,
da se ne sme zabraniti nikomur, da ne pride
pred svojega zakonitega sodnika, to je: pred sodnika,
ki pozna jezik obtoženca. Glavni vzrok ome-
njeni krivici treba iskati v dotičnih komisijah,
katere so sestavljale do sedaj iz izvornih
imenikov letne imenike porotnikov in katere
niso uvrščale iz prvotnih imenikov v letne
imenike tudi onih oseb hrvatskega in sloven-
skega jezika, katere so po zakonu veljavne
in sposobne za porotnike.

Z ozirom na to, da je tako postopanje
komisij proti določilu zakona s dne 23. maja
1873. št. 121 drž. zak. §. 1., 5., 9. in 14.
ter §. 1. zakona s dne 27. oktobra l. 1862
št. 87 drž. zak. in da krši pravico in čast
Hrvatov in Slovincov Istre, kradeč jim po
ustavi zajamčena prava v to, da bodo tudi oni
kot porotniki pri porotnih sodiščih;

s ozirom na to, da tako postopanje za-
branjuje Hrvatom in Slovincem, da jih ne
morejo soditi porotniki, poznavajoči njihov
jezik, ampak se izročajo italijanskim porotnim
sodiščem;

s ozirom na to, da italijanski porotniki
ne razumejo hrvatskega ali slovenskega je-
zika, ter da lahko tudi nehoté po krivici ob-
sodijo Hrvata ali Slovence;

s ozirom na to, da se to lahko dogodi,
kadar so Italijani tožitelji in Hrvatje ali Slo-
venci obtoženi, kajti razum nepoznanja jezika
upliva lahko tudi národna mržnja, národne
nasprotnosti in národna razdraženost;

s ozirom na to, da tako postopanje ni
po tem, da bi gojilo in utrdilo zaupanje v
nepriistranost in objektivnost obsodbe, stavljajo
podpisani na visoko ces. kr. vlado nastopno
vprašanje:

Hoče-li visoka vlada, oziroma, njegova
prevratičenost gospod minister pravosodja, iz-
dati primerne ukaze, da se bodo porotne
liste in letni imeniki porotnikov v Istri se-
stavljali strogo v smislu obstoječih zakonov,
tako, da dobi obtoženec hrvatske ali slo-
venske narodnosti kot sodnike porotnike ta-
kove osebe, koje poznajo jezik obtoženca?
M. Mandić, Slovoj Jenko, Spinčić, Flego,
dr. M. Laginja.

Tudi to interpelacijo je izročil predsednik
vladnemu zastopniku.

(Konec poročila o tej seji sledi.)

je nekđaj vnel prepir o tej stvari med odvet-
niki, skoči gospod Lacković in se odreže ne-
kemu tovarišu:

„Spectabilis domine collega! Vem, kako
mislite Vi o pravici in krivici. Boginja pra-
vica ima — kakor pravijo — zavezane očči,
a Vi igrate ž njo slepo miš. Ni lepo za naš
stan, dražiti med seboj mirno a nevedno
ljudstvo. Naš kmet je že tako gorke nravi
in ako ga pripraviti v pravdo, proda tudi
zadnjo kravino iz hleva, samo da se pravda.
Ko bi bil jaz sodnik, vem, kaj bi storil. Vsa-
komu brezvestnemu odvetniku dal bi bil po-
staviti na glavo roge vseh onih volov in krav,
katere so ubogi kmetje morali prodati radi
njegovih pravd; tako ovenčanega z zaveza-
nimi očči bi gñal po mestnih ulicah, da se
vidi, kako fin človek je.“

Dasi je bilo mnogo njegovih tovarišev
drugih misli, vendar so ga zelo spoštovali
kot neko posebnost pravniški in sodniški. Nek-
daj se začne dedinska pravda. Priležnica ne-
kega bogataša se je pravdala z zakonitimi
dediči za celo zapuščino. Veliko se je govo-
rilo o tej pravdi. Zanimala je tudi Lackoviča,

Politiške vesti.

**Važne spremembe med političkimi urad-
niki.** Kakor poročajo z Dunaja dne 25. t. m.,
pojde sekcijski načelnik ministerstva notranjih
poslov, baron Breisky, v kratkem v pokoj.
Deželnim predsednikom v Bukovini bode baje
imenovan grof Josip Thun, sedanjí okrajni
glavar v Toplicah. Dosedanji dež. predsednik
bukovinski, baron Kraus, bode umirovljen,
kakor smo že sporočili. (Grof Josip Thun je
sin sedanjega cesarskega namestnika v Sol-
nogradu. Ur.)

Dunajski župan — umrl. Dne 25. t. m.
bil je dunajski župan dr. Prix v veseli
družbi na postaji zapadne železnice Reka-
winkl, kar ga je nenadoma zadela srčna kap.
Prenesli so truplo v čakalnico, potem pa so
je odpeljali na Dunaj.

Avstro-ruska trgovinska pogodba. „Mon-
tagerevue“ s dne 25. t. m. poroča, da je
odgovorila ruska vlada na dotične ponudbe
avstrijske vlade glede trgovinske pogodbe v
tem smislu, da ne odjenja od prejšnjih zahtev
glede carine na žita in poleg tega želi, da
se zniža carina na otrobe. Ruski minister
vnanjih poslov pogaja se z merodajnimi ose-
bami v Avstriji in Ogrski v ta namen, da bi
Avstrija povoljno odgovorila na zahteve Ru-
sije. Kakor se kaže doslej, popusti Avstrija
glede carine na žita, ne pa glede otrobov.
V raznih dobro poučenih krogih trdijo, da v
pogajanju med Avstrijo in Rusijo ni bistven-
nih razlik in da se valed tega sklene po-
godba takoj po ratifikaciji rusko-nemške trg.
pogodbe.

Državni zbor. V seji proračunskega od-
seka dne 24. t. m. izrekel je finančni min.
dr. Plener nadejo, da bode drž. zbor v
svojem jesenskem zasedanju mogel končati
raspravo o preosnovi sodišč. Zaradi tega
ostane po Veliki noči davčna komisija v per-
manenci (neprestano). Načrt dotični preosnovi
se dogotovi menda do junija, ali najkasneje
do julija meseca t. l. — Glede vrvnanja
valute izjavil je minister proračunski komisiji,
da mora z obzirom na sedanje operacije vlada
postopati jako previdno, v kolikor se dostaje
proračunje svote neposrednih davkov. O
zemljiščnem davku omenil je minister, da
se to leto ne more računati na velike vplače;
kajti v minolem poletju, moralo se je brisati
valed naše mnogo zaostatkov.

V lakrenost nemških liberalcev nismo
imeli nikdar prave vere. Sedaj pa smo zopet
dobili eklatanten dokaz o kričeči nedoednosti
te gospóde. Dokler so bili nemški liberalci
v manjšini, opisovali so ti gospóde časní-
karski kolek kot najhujšo krivico terso

četudi ni bil zastopnik nobene stranke. Prišla
je razsodba. S pomočjo odvetnikovo, morda
tudi s podkupljenjem, zgubili so pravdo
pravi dediči in reveži so prišli na beraško
palico.

To je Lackoviča užalilo do srca.

„Dovolj!“ reče, „svet ne ve več za pra-
vico. Nikoli več ne pomočim peresa za kako
pravdo. Srečen oni, ki obdeluje polje daleč
od pravdarskega sveta. Tako storim!“ Go-
spod Lacković izroči svoja opravila drugemu
odvetniku, naznani svojim strankam, da je
opustil odvetništvo in da zapusti mesto. V
Zagorju blizu gospe Miličke je kupil kmetijo,
kamor se je preselil s svojo družino. Corpus
juris in vse zakonske knjige apravil je v veliko
škrinjo ter jo lastnoročno sabil z velikimi
žebli ter jo ukazal nesti v najzadnji kotič
na kaščo.

„Tako,“ reče, „kuga naj pobere vse
pravde! Slekem sem starega in oblekel no-
vega človeka. Verböcšina requiescat in pace!
Jaz sem Cincinnatus!“ Lacković je šel sijat
repo. —

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

(7)

Lepa Anka.

Hrvatski epikal Avgust Šenoa.

Poslovenil Peter Medvedček.

(Dalje.)

Ni bilo drugače. Trebalo se je ukloniti.
Še onkrat pogleda Anko, a ona je povsila
oči. Mladenč odide.

„No, govorite prosto, Anka! Rotim Vas
pri živem Bogu, povejte mi resnico!“

„Kaj naj vam rečem, milostljiva gospa!“
reče Anka s jokom in pade na koloni pred
gospo Miličko in si zakrije obraz v njeno
krilo. „Kaj naj vam rečem? Seveda! Ljubim
ga, ljubim Vašega Milana! Prisegam vam.
V meni je telo, odkar sem ga prvič videla,
a zdaj, ko sem ga ališala, zgubila sem pamet.
Oprostite, ne morem drugače.“

„Anka! Anka!“ zakliče Milan izza grme
in teče k deklici: „Moja Anka!“ Hotel jo
je objeti.

„Dovolj!“ reče gospa. „Anka ni samo-
svoja. Treba je vprašati roditelje. Anica,

Podpisani se nadeja toraj, da ga bodo gostje obiskavali v velikem številu.

26-5

Udani
V. Covacich.